

Judit Carrera: «Hem d'aprendre dels joves»

La directora del CCCB creu que el gran compromís del centre és el pluralisme

Fa molts anys que la politòloga Judit Carrera (Barcelona, 1974) treballa al Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (<http://www.cccb.org/ca/multimedia>) : hi va aterrar el 2002. El que més li costa d'haver passat a ser-ne la directora general -va rellevar Vicenç Villatoro l'octubre del 2018- és haver de "posar-hi el cos", és a dir, haver-se convertit en la cara visible de la institució. Carrera és la primera persona que arriba a la direcció del centre a través d'un concurs públic, i és també el primer dels directors que és una dona.

Foto: CCCB/Miquel Taverna

Ja s'ha notat la teva entrada com a directora?

Són els primers temps. Estic prenent mides de la nova responsabilitat, aprenent els nous límits de la meva feina. La meva intenció tampoc és fer canvis radicals d'entrada, sinó anar-ne fent de manera gradual. Venint de la casa, crec que és el que em toca. Fer una transició tranquil·la i anar introduint canvis tant en l'organització com en l'orientació general del centre. Uns canvis que es veuran d'aquí a un temps.

En quin sentit aniran, aquests canvis?

M'agradaria que el CCCB es consolidés com el que crec que és, un espai cultural molt singular, d'un model únic. Un espai multidisciplinar on es barregen diferents llenguatges i diferents formats, on es troben públics de diferents perfils de manera simultània en l'espai. M'agradaria consolidar-lo com un centre de pensament i d'activitat cultural de referència del sud d'Europa. I, alhora, obrir noves vies en què el CCCB té camp per córrer.

Et refereixes a la via de l'educació?

Sí, sobretot. Crec que el nostre centre, com la majoria de grans equipaments del món, es pot repensar gràcies a l'educació. El vincle amb el món educatiu és un vincle amb les noves generacions, des de la més petita infància fins als adults de 18 anys. El CCCB fa ara 25 anys, i ha estat fins avui molt exitós entre els adults. Treballar a prop del món educatiu ens permetrà estar en contacte amb la gent jove i repensar-nos com a institució cultural de la mà d'aquesta gent.

Imagina't que soc un extraterrestre. M'expliques què és el CCCB?

Aquesta prova l'he fet moltes vegades. És un centre de cultura que organitza grans exposicions, debats, conferències, festivals de cine, festivals de vídeo independent... i que ho fa amb la intenció de contribuir a millorar la qualitat del debat públic a Catalunya. És un centre que no té col·lecció permanent i que el que fa és interpretar el present a través de tres grans formats: les exposicions, el món de la paraula (tenim també un festival de literatura) i el món de l'audiovisual i les arts escèniques. Aquesta barreja de llenguatges és el que el fa singular i únic al món. No és fàcil d'explicar, el CCCB, en soc conscient.

Us adreceu tant a mi com als meus pares com als meus fills? Hi ha un prototipus de visitant del CCCB?

La nostra aspiració és universal, no volem especialitzar-nos en cap edat ni en cap gremi ni sector. Intentem cobrir totes les franges d'edat. En el passat potser no vam prestar prou atenció a la gent més jove, però no perquè no ens interessés.

El públic és bàsicament barceloní? Hi venen turistes?

Tradicionalment hem tingut un 70 per cent de públic de Barcelona i la seva àrea metropolitana. La proporció s'està començant a corregir, però no perquè hagi disminuït el públic local sinó perquè n'ha augmentat el volum total. El 2018 ha estat el millor any del CCCB en termes de públic. Ara hi comencen a venir bastants turistes. Per a nosaltres és interessant incorporar també aquest públic de fora. La nostra vocació és essencialment local, volem servir la societat que ens ha fet néixer i ens ha possibilitat existir, però la distinció entre el públic local i el públic internacional és fal·laç. Una gran exposició sobre cinema o un festival de literatura han de poder interessar tant a gent d'aquí com de fora. La distinció o fins i tot demonització dels turistes és una mica errònia, hem de poder fer cultura local amb una aspiració universal.

Quan dius local, parles de Barcelona o de Catalunya?

Tenim un arrelament molt clar a la ciutat de Barcelona i al barri del Raval. És el barri que ens fa néixer, que ens explica i que ens vigila. Treballant per Barcelona estem treballant també per Catalunya. Aspirem a treballar pel conjunt del país, sense cap mena de dubte.

Dius que la cultura és "un lloc a mig camí entre el poder i el ciutadà". Això que vol dir?

El món de la cultura (el cinema, la novel·la, la poesia, la filosofia... el món que utilitza la imaginació, la paraula o la raó per relacionar-se) és el que ens vincula com a societat, el que crea vincle, el que fa un nosaltres col·lectiu. És el que crea un espai intermediari entre el jo individual i íntim de casa meua i el poder absolut i arbitrari de l'estat. Reforçar tot aquest espai intermediari entre l'individu i

l'estat és el rol últim de la cultura. No és una funció directament política, però sí que ho és indirectament: quan fas cinema, estàs reflexionant sobre alguna qüestió vinculada amb la memòria col·lectiva, amb la manera com ens relacionem en societat, amb la manera com ens agradaria ser i no som... i, per tant, estàs creant un imaginari col·lectiu. La cultura és un espai intangible entre el jo i el poder absolut de l'estat.

La cultura és una eina de cohesió i de transformació social, és evident. Però els governs hi solen invertir poc i no sembla que s'ho acabin de creure gaire. Que la cultura és essencial només ho defensem els del sector.

És un mal endèmic de la nostra societat i de la majoria de països del nostre entorn: la desconfiança o la no aposta pel món de la cultura i de l'educació. En canvi, quan fas una panoràmica i mires quins són els països més estables, amb democràcies més consolidades i menys conflicte, són països que de manera sistemàtica han invertit en educació i en cultura. Quan treballava a la Unesco, recordo que això ho veïem: els països que havien fet una inversió a mitjà i llarg termini eren els que se'n sortien millor.

S'ha d'entendre que la cultura és una inversió.

Cal confiar-hi. Això és com Prat de la Riba amb la Mancomunitat. Ell va decidir crear unes infraestructures culturals i llavors no va ser prou comprès, però tants anys després veiem la petjada que va deixar.

Els governs no consideren que la cultura sigui una prioritat...

...i s'equivoquen. Crec que és un error la falta d'aposta per la cultura i per l'educació. No parlem només de la cultura tancada en un museu. Que la cultura és una eina de transformació social es veu molt en espais desafavorits com pot ser el barri del Raval: aquí t'adones cada dia que la música, el teatre o la literatura són eines claríssimes d'integració social, i això no és tant a llarg termini, són impactes més immediats. Pots salvar gent gràcies a la música, crec molt en el poder de la música.

El món cultural té alguns tics endogàmics i elitistes. La paraula *cultura* fa certa por, resulta excloent.

Aquest és un risc de qualsevol gremi: tancar-se, fer servir un llenguatge molt particular... Jo veig que hi ha cultura a tot arreu, em costa molt considerar que la cultura popular no és cultura. Entenc què vols dir, però dir que la cultura és elitista em sembla una generalització exagerada. El CCCB és un equipament públic i hem d'aspirar a ser el màxim d'accessibles i arribar al màxim de públic possible.

I això no vol dir abaixar el llistó.

En absolut. Menystenim massa la capacitat de la societat per entendre missatges complexos. Es pot ser extremadament rigorós i al mateix temps arribar al màxim de públic possible. Aquest és el gran repte que tenim tots els equipaments culturals: museus, teatres, cinemes... Arribar a com més gent millor sense renunciar a la complexitat ni al rigor.

Dius que el CCCB ha de ser un espai accessible i obert. Ho és prou ara?

L'accessibilitat sempre es pot millorar. Ara estem estudiant la possibilitat de fer un pla d'accessibilitat que afavoreixi l'entrada al centre de grups amb dificultats físiques o econòmiques. És un repte permanent i sempre es pot fer més. Pel que fa a l'obertura, penso que el CCCB ha estat un centre molt obert en la recepció de projectes, en l'acolliment d'iniciatives que no eren pròpies. Ha fet un esforç molt gran de porositat i d'obertura al llarg dels seus 25 anys d'història. En el moment actual, tan atravesat per les noves tecnologies, en què s'han trencat les parets dels

museus, t'has de plantejar l'obertura d'una altra manera. No és que hagi de ser més obert, sinó que t'has d'obrir cap a altres llocs i cap a altres comunitats. També s'ha trencat molt la idea del prescriptor, la idea de "jo et dic el que tu consumiràs".

Aquest trencament ja s'ha produït?

Està passant ara de manera molt intensa arreu del món. Té molt a veure amb la revolució tecnològica: les noves tecnologies han transformat radicalment la manera com accedim al coneixement. El paper dels que abans articulàvem el coneixement per a la ciutadania ha de canviar. Ens hem d'adaptar a aquest nou context i hem de trobar noves maneres d'obrir les nostres portes. Això passa a l'educació, la política, la comunicació: ha de canviar radicalment la manera com ens relacionem amb el nostre públic objectiu.

Dius que, en plena era de la comunicació virtual, la gent necessita més que mai un lloc on trobar-se presencialment.

Nosaltres ho hem comprovat, i a més té sentit: hi ha un cert cansament del món de la pantalla i una necessitat de tornar a compartir els espais físics. Per a nosaltres, això és importantíssim. El nostre centre és molt gran físicament, tenim 18.000 metres quadrats per omplir. I a la vegada hem de tenir una presència digital important, no són reptes incompatibles. Però sí, hi ha un retorn de les ganes d'estar junts. La gent torna a tenir ganes de trobar-se per pensar i compartir emocions. I a mi m'agrada potenciar-ho: vull que la gent vulgui trobar-se físicament aquí. És quan et trobes amb els altres que veus que formes part d'una mena de comunitat. Fent això estem teixint societat civil.

El CCCB ja és avui un centre de referència a Europa?

En alguns aspectes ja és referent a nivell europeu i més enllà. Aspiro a consolidar aquest posicionament sobretot pel que fa a les grans exposicions i al món vinculat a la paraula. D'altra banda, avui la majoria de projectes que fem, i aquesta és una tendència que anirà a més, són projectes coproduïts amb altres equipaments del món. Ja no podem treballar sols. Això fa que els projectes siguin més complexos de gestionar i que alhora siguin més enriquidors, perquè aprens de les altres mirades i de les altres cultures. En aquest sentit, el CCCB fa una feina molt important d'exportació de coneixements. Una exposició de Barcelona s'acaba veient a Londres, a Singapur, a Boston... La gestació dels projectes és més complexa, amb equips de treball internacional en què tothom aporta la seva perspectiva, però es creen unes aliances fonamentals. Crec que també forma part del nostre paper com a equipament cultural públic el fet de contribuir a teixir aquestes xarxes, aquestes aliances intangibles entre investigadors, científics, comissaris, artistes i escriptors d'aquí i d'altres parts del món. Hem de trobar la manera de reforçar i explicar aquesta feina.

És a dir, no té sentit que et preguntis només pel nombre de visitants presencials o virtuals.

A part dels visitants presencials i dels visitants virtuals que veuen les conferències per internet, cal valorar la nostra feina de pont entre Catalunya i el món. Estem creant una xarxa d'aliances que sosté per sota projectes polítics com l'europeu. El projecte d'Europa està en crisi, hi ha un país que se'n vol anar i un euroescepticisme molt gran, però hi ha una Europa cultural que existeix i que la sostenim amb aquestes aliances. Nosaltres ara estem treballant en una exposició sobre física quàntica -la inaugurarem el 9 d'abril- juntament amb un centre de Liverpool que està patint pels efectes que tindrà el Brexit sobre ells i sobre el seu paper al món. Em crec molt la funció de xarxa cultural europea. També amb els Estats Units hi ha unes aliances de primer nivell. Estem contribuint a una entesa cultural i, passi el que passi políticament, l'entesa hi és, ens estem donant suport mútuament. L'exposició de Ramon Llull creada aquí, comissariada per Amador Vega, s'ha vist a centres pioners d'Europa. Sempre reivindico la universalitat de la cultura. Teixim xarxes de complicitats que perduren per sempre, i això és indestructible.

Has passat molts anys convidant pensadors d'arreu a venir al CCCB. Solen dir que sí, suposo.

Al final, el món és més petit del que sembla. Quan has creat xarxes d'una certa complicitat, la gent ja et coneix. El CCCB es coneix perquè és un entorn singular, una mena d'àgora que no té les restriccions de cap món concret: ni la universitat, ni la política, ni els mitjans de comunicació, ni l'activisme... És un espai intermedi on la gent es pot sentir lliure, sense constriccions disciplinars: intentem barrejar les humanitats i la ciència, per exemple. Això la gent ho agraeix molt, sobretot la de fora.

T'has posat a dirigir el CCCB en una època gens fàcil.

És un món molt convuls i molt incert.

No ho ha estat sempre, d'incert?

Crec que ara ho és més que abans.

Les certeses sempre són provisionals...

Però abans ens creïem que la feina era per a tota la vida, que hi havia una estructura que es deia família que era articuladora de la vida social...

El CCCB neix el 1994. Aleshores tot això ja començava a canviar.

Sí, però avui l'acceleració dels canvis és molt gran. Fa 25 anys les coses no es transformaven a la velocitat amb què ho fan ara. Hi tenen molt a veure la revolució tecnològica i, sobretot, els processos científics. En el moment en què l'ésser humà crea enginyers tecnològics que poden fer que sigui prescindible, assistim a una transformació radical del que vol dir ser humà, i això té connotacions culturals molt grans. Tothom està preocupats per quina serà la feina del futur, per si la mort serà un final inevitable o no... Hi ha una sèrie de preocupacions relacionades amb els progressos científics que abans no es tenien. Els noranta eren anys de certeses: creien que el creixement econòmic portaria a la democràcia i a un món sense fronteres, que la Unió Europea només podia progressar... La regressió que estem fent fa trontollar els fonaments d'una generació que va confiar en aquella idea de progrés. Potser l'error és aquest, haver confiat en una idea errònia del progrés, haver pensat que el progrés sempre va endavant, quan en realitat el progrés polític i social fa anades i vingudes. Pensàvem que sempre tot aniria millor. Llavors va venir la crisi financera i el sacsejament de grans democràcies.

L'auge de l'autoritarisme i de l'extrema dreta fa por.

Fa molta por, i alhora és el resultat de la por. Això és fruit del vot popular, i s'explica per la por d'un futur que no sabem copsar. Totes aquestes tendències el que fan és prometre el retorn a un passat gloriós que tampoc va existir. Ens diuen que abans estàvem millor que ara.

Ara estàs en contacte amb els poders, tu mateixa t'has convertit en un petit poder. Quina relació hi tens, amb el poder?

Estic més a prop de llocs on es prenen decisions importants. És un món que ja coneixia, pràcticament sempre he treballat en el sector públic i he estat molt vinculada a l'administració pública i a la presa de decisions públiques. No he vist res ara que m'hagi sorprès excessivament. Es parla molt de relleus generacionals, sobretot en el món de la cultura. A mi em sembla que el relleu generacional no té tant a veure amb l'assumpció de poder com amb l'assumpció de responsabilitats. Accedir a un lloc de poder petit o gran és una responsabilitat enorme. No és tant l'ambició de copar un poder com les ganes d'assumir responsabilitats.

Aquestes ganes són les que et van fer presentar al concurs per dirigir el CCCB?

Sí, m'he complicat la vida per les ganes d'assumir responsabilitats.

Fer-se gran passa per anar assumint responsabilitats.

Crec que sí. Ara ens toca assumir-ne a la gent que tenim quaranta anys, i és important que ho fem. A mi diferents factors em porten a presentar-me a la direcció del centre. Un factor és aquest, les ganes d'assumir responsabilitats. Una altre és que em crec molt l'esperit del CCCB, aquest esperit singular que s'adequa molt a la manera com m'imagino el meu pas pel món i el meu compromís amb el món.

L'esperit del CCCB inclou certes militàncies? Per exemple, ha de militar a favor del feminisme?

La paraula militància té una connotació negativa, ve de militar. Crec que el centre s'ha de comprometre amb tot allò que expandeixi, que amplii els límits del que pugui ser dit, que inclogui col·lectius invisibles... Es tracta d'ampliar, obrir i incloure. En el terreny del feminisme hi ha molt camp per córrer i sí, és una batalla que farem.

Quines altres batalles són les vostres? A favor de què ha de remar el CCCB?

El gran compromís és el del pluralisme, el de ser conscients que la societat és molt diversa i que hem de fer un esforç per representar el màxim de veus i de mirades possibles. Totes les mirades que amplii i reforcin el pluralisme seran molt benvingudes. I ens serà difícil acollir mirades que intentin tancar i disminuir el pluralisme.

L'anterior director del CCCB, Vicenç Villatoro, em va dir

(<https://www.catorze.cat/noticia/825/vicenc/villatoro/gent/no/diu/pensa/potser/no/pensa>) : "Quan el CCCB va néixer, la partida era en bona part la idea de la ciutat cosmopolita contra la nació reaccionària, i avui la partida no sé quina és encara, però sé que no és aquesta. No és que la raqueta hagi canviat de mans, és que ha canviat la partida". Tu saps quina és ara la partida?

Em fa por repetir-me, però tinc tant la idea que la cultura és el coixí que ha de reforçar la societat civil... Em preocupa molt preparar el centre davant l'auge de l'extrema dreta i de l'autoritarisme. Aquesta és una batalla fonamental: donar eines per defensar-nos d'això. No parlo d'eines resistencials, de protegir-nos perquè això no arribi aquí, sinó d'eines que permetin als ciutadans adoptar una mirada crítica que els impedeixi caure en aquest extrem de reduccionisme i de por. Per a mi aquesta és la gran batalla. És una batalla local i internacional. És la mateixa batalla que ara mateix estan tenint els nostres col·legues alemanys. He parlat amb directors de museus alemanys que ja s'estan enfrontant amb aquesta qüestió. La nostra tasca és obrir, obrir i obrir. I donar eines per entendre la complexitat, per no tenir por, per qüestionar-nos a nosaltres mateixos i per no tenir mai veritats absolutes. És la batalla que crec que ha de fer el món de la cultura en general.

En aquest context, un espai de reflexió sembla més necessari que mai.

Jo penso que sí. Som necessaris i hem de fer-nos necessaris per al màxim de gent possible. No podem quedar-nos tancats i reduïts dins d'un món de fidels.

Què i qui veurem aviat al CCCB?

La primera gran cita és la del festival Kosmopolis (<http://kosmopolis.cccb.org/ca/>), a finals de març, que és una de les nostres apostes claríssimes pel món de la literatura. Al maig, a part del festival Primera Persona, farem un cicle sobre la imaginació, vinculat justament a l'educació, que

organitzem amb el Consorci d'Educació de Barcelona (<https://www.edubcn.cat/ca/>) . I estem preparant una gran exposició sobre feminismes per a l'estiu. Entre els noms propis, al maig vindrà Peter Sloterdijk, un dels grans pensadors europeus. L'escriptora britànica Deborah Levy farà la conferència Orwell d'aquest any (cada any dediquem un dia a recordar el llegat de George Orwell i el seu vincle amb Catalunya). I altres que ara mateix no recordo, ai que dec estar perdent el pols del dia a dia...

Quins conferencians estàs més orgullosa d'haver dut al CCCB?

En el seu moment em va agradar molt haver conegut Zygmunt Bauman (<https://www.catorze.cat/noticia/5041/bauman/esperanca/fa/humans>) i haver contribuït a donar-lo a conèixer aquí. Era una persona que als noranta anys sabia llegir el món com qualsevol jove. Tenia una vitalitat i una joia de viure... També em va agradar molt conèixer Tzvetan Todorov, és algú que m'ha marcat molt. I autors de la perifèria d'Europa, que trobo que són importantíssims i que llegim poc, però saben interpretar el món millor que nosaltres, com Achille Mbembe, autor camerunès establert a Sud-àfrica, o com alguns intel·lectuals de l'Índia...

Per què des de l'Àfrica es llegeix el món millor que des d'aquí?

Perquè l'Àfrica concentra de manera molt intensa les grans clivelles que tenim avui a Europa. Fa més temps que els pateix. La radicalitat, el conflicte, el racisme, el creixement urbà il·limitat (aquestes ciutats amb 40 milions d'habitants...). Tenen experiència en problemes que a nosaltres ens estan arribant. Moltes vegades fem una mirada paternalista i compassiva cap a l'Àfrica (quan no és racista, la mirada acostuma a ser compassiva), i penso que podem fer molts aprenentatges de continents com l'Àfrica o de llocs com l'Índia o Llatinoamèrica, d'això que en diuen el sud global. Són precursors del món que ve. Mirar-los i aprendre'n és de les grans coses que podem fer.

Hauríem d'enterrar la superioritat europea? Ens caldria més humilitat?

Més humilitat i més coneixement de la pròpia història. Per poder entendre què vam anar a fer nosaltres allà, i per què ara tenim poblacions d'allà que estan aquí. Hem d'entendre que el món és compartit, l'única certesa que tenim és que tots som éssers humans que estem compartint la mateixa Terra. I tenim un destí comú, com estan demostrant qüestions com el canvi climàtic. Aquesta humanitat compartida ens hauria d'unir, aprenent els uns dels altres sense jerarquies ni rànquings de cap mena.

Bauman deia que ens trobem en un interregne. És la incertesa que comentàvem abans.

Sí. Sabem que està canviant el món, però no sabem cap on va. S'han trencat les estructures que tradicionalment articulaven les vides i ens falten mapes, ens falten cartografies noves per entendre aquest nou món tan accelerat. Des del CCCB ho intentem fer mentre els canvis estan passant. Ho trobo apassionant. Quan dic que és un món incert no ho dic amb pessimisme. Hi ha coses del món actual que no m'agraden i que crec que hauríem de corregir, però sí que crec que és un món molt interessant, on també hi ha coses que funcionen i motius d'esperança. S'ha instal·lat la incertesa perquè la gent no sap on serà demà, totes les categories estan en qüestió, fins i tot la categoria de què vol dir ser home i què vol dir ser dona. Aquest tema a generacions com la meua no ens genera un conflicte, no deixa de ser una ampliació de la llibertat, de drets cívics, però als ulls de generacions anteriors trenca unes categories que semblaven inamovibles. I és un dels temes que més mobilitzen la gent jove.

Quan parlo amb la meua filla de 23 anys sobre qüestions de gènere, noto que em falten paraules.

Exacte, ens falten paraules. Per això hem de treballar amb les noves generacions, per entendre millor el món que està venint. Hem de saber acompanyar aquests canvis i mirar d'entendre'ls.

El CCCB és, doncs, un espai des d'on assistir i reflexionar en directe sobre tot això que està passant i que amb prou feines sabem anomenar.

Som un espai sense col·lecció permanent i el nostre objecte és la realitat que ens envolta. Hem d'intentar donar claus per interpretar el món canviant i també per celebrar-lo. No és una qüestió només racional, de tenir els millors experts, sinó que hem de ser també un centre cultural de celebració, de trobada, de festa, de música... La creació va molt més enllà del coneixement racional, per això dono tanta importància a la dimensió estètica i emocional de la cultura.

Si et fessin triar entre intel·ligència i bellesa, amb què et quedaries?

Vaig llegir la teva entrevista a David Trueba (<https://www.catorze.cat/noticia/11519/david/trueba/intel·ligencia/es/bellissima>) . Ell et va dir que la intel·ligència és bellíssima, i em va agradar molt aquesta resposta. Hi estic molt d'acord. Crec que la intel·ligència és bella, sí. I alhora la dimensió estètica també té una ètica, s'ha de cuidar la dimensió estètica de les coses. Proporciona benestar, emociona... L'emoció és el motor de l'art i de la cultura. Sense emoció, no hi ha art.

Potser no t'estic preguntant res diferent del que ja t'havien preguntat en altres entrevistes.

Saps de què no he parlat gens enlloc? Tothom destaca que soc la primera dona a dirigir el CCCB, però ningú diu que soc mare, que tinc un fill.

La conciliació és el gran repte social pendent, crec. Hi ha encara molta feina a fer.

Sincerament, no és que vulgui parlar-ne, però...

...de fet, si no t'ho pregunto és justament perquè només es pregunta a les dones.

Jo també em moc en aquesta ambivalència: per què n'he de parlar jo i no pas els homes. Però, alhora, crec que és important parlar dels fills, perquè si no ho fem sembla que no existeixin. Sembla que siguem una societat sense nens. És important ensenyar que hi ha nens, donar-los visibilitat. Els nens t'ensenyen moltes coses, com ara la dependència mútua que hi estableixes. Per a mi, la maternitat ha estat un aprenentatge que també reverteix en la feina. Tenir fills et fa adonar de la importància de tenir vides més humanes, amb uns ritmes més humans. I els nens tenen una capacitat de meravellar-se del món de la qual podem aprendre molt. A mi l'experiència de ser mare m'està sent molt útil.

Els nens són els adults del futur. L'auge de l'extrema dreta i altres amenaces s'han d'afrontar i combatre sobretot des de l'educació.

Cultura i educació des de sempre han compartit objectius, són dues esferes que no haurien d'haver anat mai per separat. Tradicionalment s'han donat una mica l'esquena perquè tenien els espais molt ben repartits. Una vegada més, les noves tecnologies han trencat aquesta distinció. L'educació ja no és un període determinat de la teva vida sinó que t'estàs educant constantment, i per tant necessites sempre eines i instruments per poder-te relacionar amb el món. Aquesta és la mateixa funció que fa la cultura. Ara cultura i educació ens estem aproximant, i és un fenomen que està passant a molts llocs. El MoMA, la Tate i els grans equipaments culturals s'estan repensant a través de programes amb adolescents, de treballar juntament amb les escoles i els seus entorns de proximitat. Aquest és un espai relativament nou i, doncs, de moltíssima creativitat, sense límits.

Entre certs adolescents, el CCCB hi té bona entrada.

Toquem el món de l'audiovisual, de la música electrònica, tenim el festival Serielizados (<http://www.cccb.org/ca/activitats/fitxa/serielizados-fest-2018/229554>) ... Ens hem acostat a

l'entorn adolescent per intentar entendre quines són les eines que tenen les generacions més joves per relacionar-se amb el món. Tenim un programa adreçat als adolescents que vull incentivar i reforçar. El vam començar de manera una mica residual, de més a més: portàvem alguns dels grans ponents que passaven pel CCCB a parlar amb adolescents del barri del Raval, alumnes de l'institut que tenim a dos-cents metres, el Miquel Tarradell, que són en bona part d'origen migratori. Aquestes trobades són de les experiències més interessants i emocionants que he viscut al CCCB, el contacte amb un col·lectiu de joves que es troba en un moment d'explosió de coneixements, de passió per la vida. Són gent que va al moll de l'os de les qüestions, sense filtres polítics ni tabús personals. Això ho vam començar a fer amb uns perfils concrets de persones que venien al CCCB i ja ho hem incorporat a la nostra programació estable. Un cop al mes fem una trobada amb adolescents de diversos instituts i escoles de Barcelona i província. Judith Butler va fer una reflexió sobre què vol dir avui viure el gènere i la sexualitat en llibertat, va ser una sessió extraordinària. La gent de 15 a 18 anys té molta curiositat, tenen un grau de coneixements adquirits molt gran (ja saben com funciona el món), parlen molts idiomes (no tenen dificultats per interlocutar de manera directa amb alguns dels grans referents intel·lectuals) i parlen en primera persona. La connexió que es produeix és molt fèrtil i interessant. Barregem instituts i escoles de diferents barris, són nois i noies que no s'havien mirat mai abans a la cara. Ens venen alumnes del Liceu Francès, d'Aula o de Thau i els barregem amb alumnes d'instituts públics de barris molt perifèrics de Barcelona. Conviuen i comparteixen una mateixa experiència.

Com t'imagines que serà el CCCB d'aquí a 25 anys? O d'aquí a deu?

A mi m'agradaria que l'espai físic seguís sent molt important. Que, hagi passat el que hagi passat a nivell tecnològic, no hàgim perdut la capacitat d'atracció com a espai de trobada física i de generar emoció. Que el públic tingui ganes de venir perquè pensi que aquí trobarà alguna cosa que el farà pensar, el farà canviar d'opinió, el farà emocionar. Alguna cosa que no troba fàcilment a cap altre lloc, i que sobretot no trobarà a la xarxa. La capacitat de sorprendre i d'emocionar passa molt pel contacte físic. I m'agradaria molt haver plantat la llavor educativa, haver inventat nous programes educatius i culturals interessants, creatius, que facin que no hi hagi barreres per entrar al CCCB. Hem d'aprendre dels joves i no podem partir dels prejudicis de l'alta cultura, hem d'escoltar molt. Que els nostres límits siguin imprecisos crec que és positiu. La nostra feina és observar, escoltar i no tenir por que se'ns desdibuixin els propis límits i la pròpia identitat.

Foto: CCCB/Miquel Taverna